

การวิเคราะห์งานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม ของประเทศไทยในรอบทศวรรษ (พ.ศ. 2543 – 2553)

An Analysis of Tourism and Hotel Studies in Thailand during the Past Decade (2000 – 2010)

อัศวิน แสงพิกุล¹

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สำรวจข้อมูลและจำนวนงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมของประเทศไทยในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2543–2553) 2) สำรวจงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมที่มีอยู่กับความสอดคล้องของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติดูบบีจูบัน (พ.ศ. 2555–2559) และ 3) ประเมินคุณภาพงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา

ประชากรเอกสารคือรายงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและการโรงแรม โดยเป็นเอกสารฉบับเต็ม (full reports) ที่อยู่ในฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ Thai Digital Collection (ThaiLit) ซึ่งวิจัยเสร็จสมบูรณ์ ช่วงปี พ.ศ. 2543-2553 ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือวิจัย 2 ชุด เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย คือ แบบสำรวจ (survey form) และแบบประเมิน (evaluation form) การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร จึงใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ร่วมกับการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่างานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา มีจำนวนทั้งสิ้น 1,635 เรื่อง โดยเป็นวิทยานิพนธ์จำนวน 1,274 เรื่อง และรายงานวิจัยจำนวน 361 เรื่อง หากจำแนกเป็นสาขาวิชา พบว่าเป็นงานวิจัยด้านการโรงแรมจำนวน 275 เรื่อง และด้านการท่องเที่ยวจำนวน 1,360 เรื่อง ส่วนการสำรวจวิจัยที่มีอยู่กับความสอดคล้องของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติดูบบีจูบัน โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ 74 มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติดูบบีจูบัน โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ สำหรับการประเมินคุณภาพงานวิจัย พบว่าผู้วิจัยส่วนใหญ่นำเสนอเนื้อหา/หัวข้อ สำคัญๆ ตามหลักของการวิจัย ยกเว้นบางหัวข้อ เช่น การสรุปวรรณกรรมเพื่อเชื่อมโยงไปสู่เรื่องที่ศึกษา รวมทั้งขาดการวิเคราะห์และการสังเคราะห์วรรณกรรม เป็นต้น งานวิจัยในครั้งนี้ได้ให้ข้อเสนอแนะหลายประการเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยในอนาคตและการพัฒนาคุณภาพงานวิจัย

คำสำคัญ: การวิเคราะห์งานวิจัย งานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม การวิจัยเชิงเอกสาร

¹ ผู้อำนวยการหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยธุรกิจปัลลิตีย์ e-mail: aswin.sal@dpu.ac.th

ABSTRACT

The objectives of the research were 1) to survey status and number of tourism and hotel studies conducted during the past 10 years (2000 – 2010) 2) to survey the current tourism and hotel studies in accordance with the current national tourism development plan (2012 - 2016) and 3) to evaluate the quality of the tourism and hotel studies conducted during the past decade.

This was a documentary research examining the full reports and theses pertaining to tourism and hotel studies. Data collection was made using the electronic data base called Thai Digital Collection (ThaiLis). Two research instruments were created to collect the data in accordance with the research objectives: the survey and the evaluation forms. This study used descriptive statistics (frequency and percentage) and content analysis to analyze the data.

The study found that there were a total of 1,635 tourism and hotel studies conducted during the past decade. Among them, there were 1,274 theses and 361 research reports. If categorized by the fields of subject, there were 275 hotel studies and 1,360 tourism studies. In relation to the national tourism development plan, it was found that 74% of the hotel and tourism studies are in accordance with the current plan, and related parties may put the existing research into action. With regard to research quality, most studies presented major components according to the research principles except those related to the conclusion of the literature and linkage to the research issues, and the lack of literature analysis and synthesis. Finally, the study has given several recommendations in order to promote future research and enhance research quality.

Keywords: *an analysis of research work, research on tourism and hotel studies, documentary research*

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

การเติบโตของการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในปัจจุบัน ทำให้สถาบันการศึกษาต่างๆ จำนวนมากได้เปิดสอนหลักสูตรการท่องเที่ยวและการโรงแรมอย่างกว้างขวางทั้งในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษาเพื่อผลิตบุคลากรให้เพียงพอ กับความต้องการของตลาด ในส่วนของการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเรียนในระดับบัณฑิตศึกษา (ปริญญาโทและเอก) ผู้เรียนจะต้องเขียนวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ ก่อนสำเร็จการศึกษา นอกจากนั้นยังมีผู้สนใจจำนวนมากที่ทำวิจัยสาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม เช่น นักวิชาการ นักวิจัย และอาจารย์มหาวิทยาลัย ทำให้ปัจจุบันมีงานวิจัยสาขานี้จำนวน

มาก ซึ่งประเด็นที่น่าสนใจ คือ มีผู้ทำงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมในปัจจุบันในหัวข้อใดบ้าง ประเด็นใดที่เป็นที่นิยมศึกษา หรือหัวข้อใดที่สำคัญแต่ยังขาดองค์ความรู้ รวมทั้งหากมีผู้สนใจงานวิจัยด้านนี้ในอนาคตควรจะเลือกทำวิจัยในหัวข้อใด นอกจากนี้ยังมีประเด็นสำคัญที่ควรค้นหาคำตอบ คือ งานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีความสอดคล้องและอ่อนไหวอย่างไรในการนำไปใช้กับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทย อย่างไร รวมทั้งงานวิจัยเหล่านั้นจะมีคุณภาพมากน้อยเพียงใด

แม้ว่าเคยมีผู้สำรวจงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมอยู่บ้างแล้ว เช่น ดวงใจ หล่อรุนวนิชย์ และนฤตย์ นิ่มสมบุญ (2542) และนฤตย์ นิ่มสมบุญ (2545) ที่สำรวจ

งานวิจัยด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2529-2544 อย่างไรก็ตามในช่วงระยะเวลา 10 ปี ที่ผ่านมา ยังไม่ มีการสำรวจข้อมูลในลักษณะดังกล่าวอีก นอกจากนั้น หาก วิเคราะห์งานวิจัยเชิงเอกสารที่สำรวจงานวิจัยในแต่ละ สาขาวิชา เช่น สาขาวิศึกษา นิเทศศาสตร์ บรรณารักษ์ ศาสตร์ หรือสถาปัตยกรรม พบร่วม งานวิจัยเชิงเอกสาร เหล่านั้นส่วนใหญ่เป็นการสำรวจและการวิเคราะห์ วิทยานิพนธ์ในวงแคบๆ ในสถาบันการศึกษาบางแห่ง มากกว่าที่จะสำรวจในวงกว้าง เช่น ระดับประเทศไทย ดังนั้น งานวิจัยในครั้งนี้จึงแตกต่างจากการวิจัยในอดีตหลาย ประดิ่น โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ 1) สำรวจข้อมูล และจำนวนงานวิจัยในระดับประเทศไทยรอบ 10 ปีที่ผ่านมา (2543-2553) โดยแยกเป็น 2 สาขา คือ การท่องเที่ยวและการโรงแรม 2) สำรวจความสอดคล้องของงานวิจัยเหล่านั้น (research supply) กับแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับปัจจุบัน พ.ศ. 2555-2559 (research demand) และ 3) ประเมินคุณภาพงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม ด้วยเป้าหมายของการวิจัยข้างต้นจึงทำให้การวิจัยในครั้งนี้มี ประโยชน์ต่อสังคมและวงการวิชาการหลายประการ เช่น การส่งเสริมการวิจัยในสาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม ในอนาคต การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์กับแผนพัฒนา การท่องเที่ยวแห่งชาติ รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพงานวิจัยใน สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม

2. การทบทวนวรรณกรรม

2.1 งานวิจัยในอดีต

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า มีงานวิจัยใน อดีตสามเรื่องที่สำรวจและวิเคราะห์งานวิจัยด้านการ ท่องเที่ยวและการโรงแรม ดังใจ หล่อรอนวนิชย์ และนฤตย์ นิ่มสมบุญ (2542) ได้สำรวจงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวของ ประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2529-2539 และ นฤตย์ นิ่มสมบุญ (2545) ได้ดำเนินการสำรวจเพิ่มเติมในช่วงปี พ.ศ. 2540- 2544 งานวิจัยทั้งสองเรื่องมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วบรวมและ จัดทำบทคัดย่องานวิจัยด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย โดย เก็บรวมรวมข้อมูลจากการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ของ ห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศในประเทศไทย ผลการวิจัย พบร่วมงานวิจัยที่ศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2529-2539 และ พ.ศ. 2540-2544 ไม่มีความแตกต่างกันมากนักในแง่ของประเภท งานวิจัย (วิทยานิพนธ์และรายงานงานวิจัย) วัตถุประสงค์การ

วิจัย หรือวิธีการศึกษา อย่างไรก็ตามงานวิจัยในช่วงปี พ.ศ. 2540-2544 ที่ดำเนินการโดยนักวิชาการหรืองานวิจัยเชิง นโยบายเริ่มมีทิศทางในการวิจัยที่ชัดเจนขึ้นตามกรอบ นโยบายและยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของประเทศไทย งานวิจัย ทั้งสองเรื่องดังกล่าวทำให้มีการจัดทำฐานข้อมูลและเห็น ภาพรวมของงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวในอดีตชัดเจนขึ้น จากนั้น Aswin Sangtipukul (2008) ได้วิเคราะห์เนื้อหางานวิจัย ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ecotourism) ของประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2537-2547 (1994-2004) และพบว่า งานวิจัยในด้านนี้มีเกือบ 300 เรื่อง ส่วนใหญ่เป็นเรื่องการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับการบริหารจัดการของชุมชนและการมี ส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น รองลงมาคือการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนา ทรัพยากรการท่องเที่ยว เรื่องการตลาด พฤติกรรมนักท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตามลำดับ ข้อค้นพบที่ สำคัญคือ งานวิจัยส่วนใหญ่มักศึกษาในลักษณะแยกส่วน โดยศึกษาตามความสนใจหรือตามสาขาของนักวิจัย และ เป็นการศึกษาแบบกว้างๆ ทั่วไป ทำให้งานวิจัยที่มีอยู่ ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้เท่าที่ควร

ในบริบทของต่างประเทศ พบร่วมในช่วงหลายปีที่ผ่านมา มีผู้วิเคราะห์งานวิจัยในลักษณะเช่นนี้หลายเรื่องโดยส่วน ใหญ่มักจะวิเคราะห์ประดิ่นเฉพาะเรื่อง จาการสาร วิชาการมากกว่าการวิเคราะห์งานวิจัยในลักษณะภาพรวม ทั้งหมด อย่างเช่น Line และ Runyan (2011) วิเคราะห์ งานวิจัยด้านธุรกิจบริการระหว่างปี 2008-2010 และพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาเกี่ยวกับธุรกิจโรงแรมและธุรกิจ ร้านอาหารมากที่สุด โดยประดิ่นที่นิยมศึกษา เช่น การ บริหารจัดการ การตลาด พฤติกรรมผู้บริโภค และการรับรู้ ของผู้บริโภค ในขณะที่ Yoo, Lee และ Bai (2011) วิเคราะห์ งานวิจัยด้านการตลาดของธุรกิจบริการระหว่างปี 2000- 2009 และพบว่าประดิ่นที่ศึกษามากที่สุด คือ พฤติกรรม ผู้บริโภค พฤติกรรมอิเล็กทรอนิกส์ การบริการ และตราสินค้า ส่วน Chen, Cheung และ Law (2012) วิเคราะห์วรรณกรรม ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมในธุรกิจโรงแรม พบร่วม ประดิ่นที่นิยม ศึกษามากที่สุด คือ วัฒนธรรมหลัก วัฒนธรรมองค์กร และ การเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรมในองค์กร

จากการทบทวนงานวิจัยข้างต้น พบร่วม การวิเคราะห์ เนื้อหางานวิจัยในสาขาวิชาหรือในศาสตร์จะช่วยให้ทราบ ข้อมูลเชิงวิชาการที่เป็นประโยชน์แก่นักวิชาการและผู้สนใจ

โดยทำให้ทราบสถานภาพข้อมูลงานวิจัยในอดีต ลักษณะการทำวิจัยในแต่ละสาขา รวมทั้งข้อเสนอแนะในการพัฒนาองค์ความรู้ในศาสตร์ อี่างไรก็ตาม การวิเคราะห์งานวิจัยที่ผ่านมามักมีลักษณะคล้ายกัน กล่าวคือ เป็นการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน เช่น จำนวนงานวิจัย ประเภท ขอบเขต และลักษณะของงานวิจัย โดยสำรวจในวงแคบๆ เช่น ในสาขาวิชา ในสถาบันการศึกษา หรือวารสารวิชาการที่มีจำนวนไม่มากนัก ดังนั้น การวิจัยในครั้งนี้จึงมีความแตกต่างจากการวิจัยในอดีต ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น และจะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่วงวิชาการและสังคม

2.2 แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติดูบบปัจจุบัน (พ.ศ. 2555-2559) คือ แผนงานที่จัดทำขึ้นโดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดรอบทิศทางให้หน่วยงานของรัฐในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และสร้างรายได้แก่ประชาชน แผนดังกล่าวจะประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ย่อย และแนวทางการดำเนินการเพื่อให้แผนฯ บรรลุผล (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554)

การทำวิจัยใดๆ ก็ตาม เป้าประสงค์หลักของการทำวิจัย (research proposal) คือ การนำองค์ความรู้หรือผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมในด้านต่างๆ (สุชาต ประสีห์รัฐสินธุ์, 2546; สิน พันธุ์พินิจ, 2553; อัศวิน แสงพิกุล, 2555) สำหรับงานวิจัยด้านการท่องเที่ยว และการโรงแรมก็เช่นกัน ประเด็นที่นักวิชาการควรคิดและวิเคราะห์เพื่อประโยชน์แก่สังคม คือ งานวิจัยในสาขาที่มีอยู่ในปัจจุบันมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศมากน้อยเพียงใด และมีประโยชน์ในด้านใด ทั้งนี้ การพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศจำเป็นต้องอาศัยองค์ความรู้จากการวิจัยมาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา โดยเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาดังกล่าวมีประเด็นสำคัญ 5 ยุทธศาสตร์ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาสินค้า บริการ และปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคประชาชน และองค์กรปกครองท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว

2.3 การประเมินคุณภาพงานวิจัย

ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงสิ่งสำคัญ 2 ประการในการประเมินคุณภาพงานวิจัย คือ ประเด็น (issues) และเกณฑ์ (criteria) ที่ใช้ประเมิน ในที่นี้ ประเด็น หมายถึง สิ่งที่ใช้ประเมินคุณภาพงานวิจัย เช่น ชื่อเรื่อง ความเป็นมาตรฐานคุณภาพค้าวิจัย ฯลฯ ส่วนเกณฑ์ หมายถึง ตัวบ่งชี้ระดับคุณภาพงานวิจัย

1) ประเด็นที่ใช้ประเมินคุณภาพงานวิจัย โดยทั่วไปประเด็นที่ใช้ประเมินจะพิจารณาจากองค์ประกอบ หรือหัวข้อของรายงานวิจัยเป็นหลัก (research components) ดังที่พับเท็นได้ทั่วไปจากแบบฟอร์มการประเมินคุณภาพงานวิจัยของสถาบันการศึกษาต่างๆ โดยผู้ประเมินจะนำหัวข้อต่างๆ ของรายงานวิจัยมากำหนดเป็นประเด็นที่จะประเมิน เช่น ชื่อเรื่อง ความเป็นมาตรฐานคุณภาพ ความสำคัญของปัญหาการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย การทบทวนวรรณกรรม สมมติฐานการวิจัย วิธีการวิจัย ตลอดจนการนำเสนอผลการวิจัย การอภิปรายผล และการสรุปผล ทั้งนี้ ในวงวิชาการ (รวมทั้งผู้วิจัย) เห็นว่าประเด็นต่างๆ เหล่านี้มีความเหมาะสมอยู่แล้ว เนื่องจากนักวิชาการจะต้องประเมินคุณภาพงานวิจัยตามแต่ละองค์ประกอบหรือหัวข้อในรายงานวิจัย

2) เกณฑ์ที่ใช้ประเมินคุณภาพงานวิจัย เนื่องจากเกณฑ์ที่ใช้ประเมินคุณภาพงานวิจัยควรสะท้อนและบ่งบอกถึงคุณภาพงานวิจัยที่ชัดเจน อย่างไรก็ตามเกณฑ์ที่ใช้อยู่ทั่วไปในปัจจุบันของสถาบันการศึกษาต่างๆ ดูเหมือนว่าจะไม่ชัดเจนนัก กล่าวคือ เกณฑ์ที่มีอยู่ส่วนใหญ่ มักจะประเมินคุณภาพงานวิจัยในภาพรวมโดยแบ่งออกเป็นระดับต่างๆ เช่น ระดับดีมาก ระดับดี พอดี หรือควรปรับปรุง เป็นต้น เกณฑ์ลักษณะเช่นนี้ในความเห็นของนักวิชาการหลายท่าน (สรชัย พิศลابุตร, 2551; สินธุ์พินิจ, 2550) รวมทั้งผู้วิจัยเห็นว่า ไม่สามารถสะท้อนหรือบ่งบอกถึงคุณภาพงานวิจัยในแต่ละประเด็นได้ย่างชัดเจน เนื่องจากขาดองค์ประกอบสำคัญในเรื่องของ ‘ความชัดเจน’ และ ‘ความเหมาะสม’ น่าร่วมพิจารณา ซึ่งเป็น

องค์ประกอบสำคัญที่บ่งบอกคุณภาพงานวิจัย ทั้งนี้ จากการสำรวจความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ หลายท่านเห็นว่าเกณฑ์การประเมินคุณภาพงานวิจัยครั้งที่ 2 มิติ คือ มิติด้านความชัดเจนและมิติด้านความเหมาะสม 'มิติความชัดเจน' ในที่นี้หมายถึง การนำเสนอเนื้อหาที่อ่านแล้วเข้าใจง่าย กระจ่างชัด และมีความครบถ้วนสมบูรณ์ของเนื้อหาที่นำเสนอ ส่วน 'มิติความเหมาะสม' หมายถึง สิ่งที่นำเสนอ สอดคล้องหรือเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประเด็น หรือ หลักการในเรื่องนั้นๆ รวมทั้งความสมเหตุสมผลของ เนื้อหาที่นำเสนอ (อัศวิน แสงพิกุล, 2555) ตัวอย่างเช่น หัวข้อในรายงานวิจัยบางหัวข้ออาจมีความชัดเจน แต่ไม่ เหมาะสม หรือไม่ตรงประเด็นที่ต้องการศึกษา ในขณะที่บาง หัวข้ออาจมีความเหมาะสม แต่ไม่ชัดเจน เป็นต้น ทั้งนี้ นักวิชาการหลายท่าน (บุญชุม ศรีสะอาด, 2543; สินธรวา ความดิษฐ์, 2550) ได้นำประเด็นด้าน 'ความชัดเจน' และ 'ความเหมาะสม' มาใช้พิจารณาเรื่องคุณภาพของงานวิจัย เช่นกัน

3. วิธีการวิจัย

3.1 ประชากรเอกสารในการวิจัย

ประชากรเอกสารในการวิจัยครั้งนี้ คือ รายงาน การวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่ศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับการ ท่องเที่ยวและการโรงแรม โดยเป็นเอกสารฉบับเต็มที่อยู่ใน ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ Thai Digital Collection (ThaiLit) และเป็นงานวิจัยที่ดำเนินการเสร็จสิ้นในระหว่างปี พ.ศ. 2543-2553 ทั้งนี้ มีงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการ โรงแรมจากการสำรวจในฐานข้อมูล ThaiLit จำนวน 1,635 เรื่อง

3.2 เครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือวิจัยขึ้นมา 2 ชุด เพื่อให้ สอดคล้องและครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ชุดที่ 1 เป็นแบบสำรวจงานวิจัย (survey form) ที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 และข้อที่ 2 แบบ สำรวจนี้สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (เช่น นฤทธิ์ นิมสมบุญ, 2545; นันทนा วงศ์ษามุ สาวนันท์ ญาณวุฒิ และชาญณรงค์ เทิดวัฒนกัลต์, 2548; Sangpikul, 2008) โดยปรับเนื้อหาให้ตรงกับวัตถุประสงค์การวิจัย แบบ สำรวจประกอบด้วยข้อมูล 5 ส่วน คือ ปีที่ดำเนินการวิจัย เสร็จสิ้น ซึ่งเรื่องงานวิจัย ประเภทงานวิจัย ประเด็นที่ศึกษา

และความสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559

ชุดที่ 2 เป็นแบบประเมินงานวิจัย (evaluation form) ที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 แบบ ประเมินนี้สร้างจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับ การประเมินคุณภาพงานวิจัย (เช่น บุญชุม ศรีสะอาด, 2543; ลัดดาวร์ย์ เพชรโจน แลวจักร ชำนินประสาสน์, 2547; สินธรวา ความดิษฐ์, 2550) โดยปรับเนื้อหาให้ตรงกับ วัตถุประสงค์การวิจัย ทั้งนี้ มีการประเมินคุณภาพงานวิจัย 2 ลักษณะ คือ เชิงปริมาณ (ความครอบคลุมของเนื้อหาตามที่ กำหนด) และเชิงคุณภาพ (ความชัดเจนและความเหมาะสม ของเนื้อหา)

ผู้วิจัยได้ทดสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยทั้งสองชุด โดยปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ และทดลองใช้แบบประเมินกับ งานวิจัยจำนวน 20 เรื่อง พบร่วมมือบางข้อในแบบประเมินที่ไม่ สามารถประเมินได้จริง รวมทั้งไม่สามารถเชิงคุณภาพในแง่ ของความชัดเจนและความเหมาะสมในบางข้อได้ ผู้วิจัยจึงได้ ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อปรับแก้ไข และทดลองใช้อีกครั้ง หนึ่ง จนได้แบบประเมินที่มีความเหมาะสม

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากเครื่องมือวิจัยมี 2 ชุด ผู้วิจัยจึงดำเนินการ เก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธี ดังนี้

วิธีแรก ใช้เครื่องมือวิจัยชุดที่ 1 (แบบสำรวจ) เก็บ รวบรวมข้อมูลงานวิจัยจากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ Thai Digital Collection (ThaiLit) จำนวน 1,635 เรื่อง โดยมี ผู้ช่วยนักวิจัยจำนวน 4 ท่าน (ที่ได้ผ่านอบรมจากผู้วิจัย) ช่วย เก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีคำสำคัญที่ใช้ในการสืบค้น คือ

- หากเป็นงานวิจัยด้านการโรงแรม คำที่ใช้ สืบค้น ได้แก่ โรงแรม รีสอร์ท และการโรงแรม
- หากเป็นงานวิจัยด้านการท่องเที่ยว คำที่ใช้ สืบค้น ได้แก่ การท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยว

วิธีที่สอง ใช้เครื่องมือวิจัยชุดที่ 2 (แบบประเมิน) เก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยจำนวน 200 เรื่อง ซึ่งอยู่ในกรอบ เวลาที่สามารถดำเนินการได้ (ข้อจำกัดประการหนึ่งของการ วิจัยในครั้งนี้) ผู้วิจัยเลือกเอกสารแบบสุ่มอย่างเป็นระบบ (systemic sampling) โดยสุ่มจากรายชื่อของงานวิจัยที่ ดำเนินการแล้วเสร็จจากวิธีแรกในบัญชีรายชื่อจำนวน 1,635 เรื่อง หารด้วยจำนวนงานวิจัยที่ต้องการประเมิน คือ

200 เรื่อง เพื่อหาช่วงห่าง (interval) ที่ต้องการสุ่ม โดยได้ค่าช่วงห่างเท่ากับ 8 จากนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการเลือก จุดเริ่มต้นหรือตัวอย่างแรกโดยจับฉลากหมายเลข 1 ถึง 8 ซึ่งผลการจับฉลากตัวอย่างแรกได้หมายเลข 2 ดังนั้นตัวอย่าง ในลำดับต่อไปจะถูกสุ่มทุกๆ ช่วงห่าง 8 ที่ปรากฏในบัญชีรายชื่อ ดังเช่นลำดับต่อไปนี้ เริ่มต้นลำดับที่ 2 จากนั้นเป็นลำดับที่ 10, 18, 26, 34, จนครบ 200 เรื่อง

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (documentary research) ผู้วิจัยจึงใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ร่วมกับการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล สถิติเชิงพรรณนา ที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ เพื่อใช้บรรยายข้อมูล จำนวนงานวิจัย ประเภทงานวิจัย ประเด็นที่ศึกษา และความสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยว แห่งชาติ ส่วนการประเมินคุณภาพงานวิจัย ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาตามแบบประเมินที่สร้างขึ้นโดยประเมินความชัดเจนและความเหมาะสมของเนื้อหาที่นำเสนอด้วยตัวอย่างคัดเลือกของรายงานการวิจัย สำหรับการประเมินความชัดเจนจะพิจารณาความแจ่มแจ้ง กระชับชัด และความเข้าใจได้ง่ายของเนื้อหาที่นำเสนอด้วยตัวอย่างเช่น ในการ

ประเมินความชัดเจนของความเป็นมาของปัญหาการวิจัย จะพิจารณาว่า เมื่ออ่านเนื้อหาที่นำเสนอนั้นแล้วสามารถเข้าใจปัญหาการวิจัยได้อย่างกระจุ่งชัดและเข้าใจง่าย หรือไม่ หรืออ่านแล้วเข้าใจถึงเนื้อหาที่เขียนในเรื่องนั้นๆ อย่างชัดเจนหรือไม่ ส่วนการประเมินความเหมาะสมจะพิจารณาความตรงประเด็นของเนื้อหาที่นำเสนอด้วย หากประเมินความเหมาะสมของความเป็นมาของปัญหาการวิจัย จะพิจารณาว่า สิ่งที่นำเสนอนั้นสอดคล้องและ/หรือเขื่อมโยงกับชื่อเรื่องการวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัยหรือไม่ เป็นต้น ทั้งนี้ระดับการประเมินความชัดเจนและความเหมาะสมจะแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ‘ควรปรับปรุง’ ‘พอใช้’ และ ‘ดี’ โดยแยกแจงในรูปของความถี่ จำนวนจึงสรุปผลในภาพรวม ทั้งหมด 200 เรื่อง และนำเสนอผลในรูปของร้อยละ

4. ผลการวิจัย

ส่วนนี้เป็นการนำเสนอผลการวิจัย โดยผลการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 ใช้ตารางที่ 1-5 ส่วนผลการวิจัยที่ต่อวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 2 คือ ตารางที่ 6 และผลการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 คือ ตารางที่ 7 โดยผลการวิจัยทั้งหมดมีดังนี้

ตารางที่ 1: จำนวนงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม จำแนกตามประเภทงานวิจัย

ประเภทงานวิจัย	จำนวนงานวิจัย ด้านการโรงแรม	จำนวนงานวิจัย ด้านการท่องเที่ยว	รวม (จำนวนเรื่อง)
วิทยานิพนธ์	243 (88.4%)	1,031 (75.8%)	1,274 (77.9%)
รายงานการวิจัย	32 (11.6%)	329 (24.2%)	361 (22.1%)
รวม	275 (100%)	1,360 (100%)	1,635 (100%)

จากตารางที่ 1 พบว่า ในช่วงระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2543-2553) งานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมมีทั้งหมด 1,635 เรื่อง ในจำนวนนี้เป็นวิทยานิพนธ์ จำนวน 1,274 เรื่อง (77.9%) และรายงานการวิจัยจำนวน 361 เรื่อง (22.1%) หากจำแนกเป็นสาขาวิชา พบว่า งานวิจัย

ด้านการโรงแรมมีทั้งหมด 275 เรื่อง โดยแยกเป็นวิทยานิพนธ์ 243 เรื่อง (88.4%) และรายงานการวิจัย 32 เรื่อง (11.6%) ในขณะที่งานวิจัยด้านการท่องเที่ยวมีทั้งหมด 1,360 เรื่อง โดยแยกเป็นวิทยานิพนธ์ 1,031 เรื่อง (75.8%) และรายงานการวิจัย 329 เรื่อง (24.2%)

ตารางที่ 2: ประเด็นที่ศึกษาในงานวิจัยด้านการโรงแรม

ประเด็นที่ศึกษา	จำนวนงานวิจัย (จำนวนเรื่อง)
1. ความพึงพอใจ	51 (18.5%)
2. การตลาด	45 (16.4%)
3. พนักงาน/บุคลากร	38 (13.7%)
4. การบริหารจัดการ	32 (11.6%)
5. การบริการ	28 (10.2%)
6. ความคิดเห็น	25 (9.1%)
7. จิตวิทยา เช่น ทัศนคติ แรงจูงใจ การรับรู้ ความคาดหวัง ฯลฯ	21 (7.6%)
8. พานิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce/internet)	15 (5.5%)
9. ที่พักประเภทอื่นๆ เช่น โฮมสเตย์ ที่พักอุทยาน ฯลฯ	12 (4.4%)
10. การเรียนการสอน	5 (2%)
11. ประเด็นอื่นๆ	3 (1%)
รวม	275 (100%)

จากตารางที่ 2 พบว่า ประเด็นที่มีผู้สนใจศึกษาวิจัยในด้านการโรงแรมมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ความพึงพอใจ 51 เรื่อง (18.5%) รองลงมา คือ การตลาด 45 เรื่อง (16.4%) ด้านพนักงาน/บุคลากร 38 เรื่อง (13.7%) การบริหารจัดการ 32 เรื่อง (11.6%) และการบริการ 28 เรื่อง (10.2%) ตามลำดับ ส่วนประเด็นปลีกย่อยอื่นที่มีผู้สนใจศึกษา เช่น พานิชย์ อิเล็กทรอนิกส์ โฮมสเตย์ และการเรียนการสอน เป็นต้น

เนื่องจากประเด็นที่ศึกษาในงานวิจัยด้านการท่องเที่ยว มีขอบเขตกว้างขวาง ผู้วิจัยจึงจำแนกประเด็นเหล่านี้ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ธุรกิจการท่องเที่ยว ประเภทการท่องเที่ยว และพุทธกรรม/จิตวิทยานักท่องเที่ยว ดังแสดงในตารางที่ 3, 4 และ 5

ตารางที่ 3: ประเด็นที่ศึกษาในงานวิจัยด้านการท่องเที่ยว จำแนกตามประเภทธุรกิจการท่องเที่ยว

ประเด็นที่ศึกษา	จำนวนงานวิจัย (จำนวนเรื่อง)
1. ธุรกิจจัดนำเที่ยว/ตัวแทนการท่องเที่ยว	20 (30%)
2. ธุรกิจคุณภาพชั้นสูง	18 (26.4%)
3. ธุรกิจของที่ระลึก	13 (18.6%)
4. ธุรกิจร้านอาหาร	8 (11.8%)
5. ธุรกิจอื่นๆ เช่น สปา นันทนาการ บันเทิง ฯลฯ	9 (13.2%)
รวม	68 (100%)

จากตารางที่ 3 หากจำแนกงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวตามประเภทธุรกิจการท่องเที่ยว พบร่วมกันวิจัยด้านธุรกิจจัดนำเที่ยวมีผู้สนใจศึกษามากที่สุด จำนวน 20 เรื่อง (30%) โดยมีหัวข้อที่ศึกษา เช่น การบริหารจัดการ การตลาด การบริการ และความพึงพอใจ เป็นต้น รองลงมาคือ งานวิจัยด้านธุรกิจคมนาคมขนส่ง จำนวน 18 เรื่อง (26.4%) ส่วน

ใหญ่เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับสายการบิน โดยมีหัวข้อที่ศึกษา อาทิ ความพึงพอใจของผู้โดยสาร การฝึกอบรมพนักงาน การตลาด และการบริหารจัดการ เป็นต้น ส่วนอับดับสาม คือ งานวิจัยด้านธุรกิจของที่ระลึ จำนวน 13 เรื่อง (18.6%) โดยมีหัวข้อที่ศึกษา เช่น การตลาดและการบริหารจัดการ เป็นต้น

ตารางที่ 4: ประเด็นที่ศึกษาในงานวิจัยด้านการท่องเที่ยว จำแนกตามประเภทการท่องเที่ยว

ประเด็นที่ศึกษา	จำนวนงานวิจัย (จำนวนเรื่อง)
1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	170 (21.4%)
2. การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ	131 (16.4%)
3. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	109 (13.7%)
4. การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	89 (11.2%)
5. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	82 (10.3%)
6. การท่องเที่ยวเชิงชุมชน	69 (8.6%)
7. การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์/โบราณสถาน	56 (7.0%)
8. การท่องเที่ยวเชิงเกษตร	38 (4.8%)
9. การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	22 (2.8%)
10. การท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ/MICE	16 (2.0%)
11. การท่องเที่ยวประเภทอื่นๆ	15 (1.8%)
รวม	797 (100%)

จากตารางที่ 4 หากจำแนกงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวตามประเภทการท่องเที่ยว พบร่วมกันวิจัยประเภทการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากที่สุด จำนวน 170 เรื่อง (21.4%) รองลงมาคือ การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ จำนวน 131 เรื่อง (16.4%) ตามด้วยการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จำนวน 109

เรื่อง (13.7%) การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จำนวน 89 เรื่อง (11.2%) และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จำนวน 82 เรื่อง (10.3%) และงานวิจัยประเภทอื่นๆ เช่น งานวิจัยการท่องเที่ยวเชิงชุมชน เชิงประวัติศาสตร์ และเชิงเกษตร เป็นต้น

ตารางที่ 5: ประเด็นที่ศึกษาในงานวิจัยด้านการท่องเที่ยว จำแนกตามการศึกษาเรื่องพุติกรรมและจิตวิทยานักท่องเที่ยว

ประเด็นที่ศึกษา	จำนวนงานวิจัย (จำนวนเรื่อง)
1. พุติกรรมนักท่องเที่ยว	79 (42.5%)
2. ความคิดเห็น/ความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยว	68 (36.5%)
3. จิตวิทยานักท่องเที่ยว เช่น แรงจูงใจ ทัศนคติ การรับรู้ ความคาดหวัง ฯลฯ	39 (21%)
รวม	186 (100%)

จากตารางที่ 5 หากจำแนกงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวตามพุทธิกรรมและจิตวิทยานักท่องเที่ยว พบว่า มีงานวิจัยที่ศึกษาประเด็นพุทธิกรรมนักท่องเที่ยว จำนวน 79 เรื่อง (42.5%) รองลงมาคือประเด็นความคิดเห็นหรือความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยว/แหล่งท่องเที่ยว

จำนวน 68 เรื่อง (36.5%) และประเด็นจิตวิทยานักท่องเที่ยว (เช่น แรงจูงใจ ทัศนคติ การรับรู้ หรือ ความคาดหวัง) จำนวน 39 เรื่อง (21%)

ตารางที่ 6: แสดงจำนวนงานวิจัยที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559

ยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ	จำนวนงานวิจัยที่สอดคล้องในแต่ละยุทธศาสตร์ (จำนวนเรื่อง)
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว	69 (5.6%)
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน	175 (14.5%)
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาสินค้า บริการ และปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยว	752 (61.8%)
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมการท่องเที่ยว	72 (5.9%)
ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว	147 (12.2%)
รวม	1,215 (100%)

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ (พ.ศ. 2555-2559) โดยจำแนกตามแต่ละยุทธศาสตร์ พบว่า จากจำนวนงานวิจัยทั้งสิ้น 1,657 เรื่อง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้มากถึง 1,215 เรื่อง

หรือคิดเป็นร้อยละ 73.3 โดยสามารถนำงานวิจัยที่มีอยู่ไปใช้ประโยชน์ในยุทธศาสตร์ที่ 3 มากที่สุด จำนวน 752 เรื่อง (61.8%) รองลงมาคือ ยุทธศาสตร์ที่ 2 จำนวน 175 เรื่อง (14.5%) และยุทธศาสตร์ที่ 5 จำนวน 147 เรื่อง (12.2%) ตามลำดับ

ตารางที่ 7: ผลการประเมินคุณภาพงานวิจัย โดยแสดงผลในรูปอัตราร้อยละ - เชิงปริมาณ - เชิงคุณภาพ - เชิงคุณภาพ -

องค์ประกอบและเกณฑ์ที่ใช้ประเมิน	100 %		ความชัดเจน (100%)			ความเหมาะสม (100%)		
	มี	ไม่มี	ควรปรับปรุง	พอใช้	ดี	ควรปรับปรุง	พอใช้	ดี
1. ชื่อเรื่องการวิจัย								
❖ มีการระบุสิ่งที่ต้องการศึกษาครอบคลุมในชื่อเรื่อง (เช่น ศึกษาเรื่องอะไร กับใคร ที่ไหน)	88%	12%	0%	5%	95%	0%	10%	90%
❖ มีความสอดคล้องกับประเด็นปัญหาการวิจัย	88%	12%	ไม่วัด	ไม่วัด	ไม่วัด	ไม่วัด	ไม่วัด	ไม่วัด
2. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย								
❖ มีการกล่าวถึงที่มาของปัญหาการวิจัย	98%	2%	5%	10%	85%	7%	9%	84%
❖ มีการระบุปัญหาการวิจัย	78%	22%	10%	22%	68%	4%	12%	84%
❖ มีการระบุจุดมุ่งหมาย/วัตถุประสงค์หลักการวิจัย	95%	5%	0%	4%	96%	12%	18%	70%
❖ มีการระบุความสำคัญของการวิจัย	91%	9%	4%	15%	81%	10%	15%	75%

ตารางที่ 7: (ต่อ) ผลการประเมินคุณภาพงานวิจัย โดยแสดงผลในรูปร้อยละ - เชิงปริมาณ - เชิงคุณภาพ - เชิงคุณภาพ -

องค์ประกอบและเกณฑ์ที่ใช้ประเมิน	100 %		ความชัดเจน (100%)			ความเหมาะสม (100%)		
	มี	ไม่มี	ควรปรับปรุง	พอใช้	ดี	ควรปรับปรุง	พอใช้	ดี
3. วัดถูกระยะที่ใช้ประเมิน								
❖ มีการเขียนวัดถูกระยะที่ถูกต้องตามหลักวิจัย	72%	28%	8%	12%	80%	6%	18%	76%
❖ มีความสอดคล้องกับประเด็นการวิจัย	79%	21%	ไม่วัด	ไม่วัด	ไม่วัด	ไม่วัด	ไม่วัด	ไม่วัด
4. สมมติฐานการวิจัย (หากมี)								
❖ มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย	85%	15%	ไม่วัด	ไม่วัด	ไม่วัด	ไม่วัด	ไม่วัด	ไม่วัด
❖ มีการระบุความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	90%	10%	0%	28%	72%	10%	15%	75%
❖ มีการตั้งสมมติฐานจากการทบทวนวรรณกรรม	12%	88%	10%	12%	78%	18%	21%	61%
5. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง								
❖ มีความทันสมัยหรือเป็นปัจจุบัน	82%	18%	ไม่วัด	ไม่วัด	ไม่วัด	ไม่วัด	ไม่วัด	ไม่วัด
❖ มีการทบทวนวรรณกรรมเป็นขั้นตอน โดยมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกัน	62%	38%	12%	27%	61%	15%	18%	67%
❖ มีการสรุปวรรณกรรมเพื่อเชื่อมโยงไปสู่ประเด็นการวิจัย/เรื่องที่วิจัย	42%	58%	10%	22%	68%	15%	27%	58%
❖ มีการกำหนดตัวแปรในการวิจัยจากการทบทวนวรรณกรรม	45%	55%	ไม่วัด	ไม่วัด	ไม่วัด	ไม่วัด	ไม่วัด	ไม่วัด
❖ มีการวิเคราะห์วรรณกรรมเพื่อแสดงความคิดเห็นหรือแยกแยะประเด็นต่างๆให้ชัดเจน	18%	82%	8%	12%	80%	8%	25%	67%
❖ มีการสังเคราะห์วรรณกรรมเพื่อประมวลความรู้และหาข้อสรุป	10%	90%	12%	18%	70%	10%	13%	77%
❖ มีการสรุปหรือเชื่อมโยงวรรณกรรมมาสู่กรอบแนวคิดในการวิจัย	45%	55%	7%	13%	80%	12%	18%	70%
6. ระเบียบวิจัย								
❖ มีการระบุประชากรในการวิจัย	90%	10%	6%	15%	79%	8%	10%	82%
❖ มีการระบุวิธีการเลือกตัวอย่าง	88%	12%	8%	12%	80%	7%	18%	75%
❖ มีการกล่าวถึงวิธีการสร้างเครื่องมือวิจัย	75%	25%	12%	17%	71%	11%	17%	72%
❖ มีการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	80%	20%	5%	10%	85%	4%	8%	88%
❖ มีการระบุวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	95%	5%	0%	12%	88%	0%	10%	90%
❖ มีการระบุวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	100%	0%	10%	15%	75%	12%	19%	69%
องค์ประกอบและเกณฑ์ที่ใช้ประเมิน	100 %		ความชัดเจน (100%)			ความเหมาะสม (100%)		
	มี	ไม่มี	ควรปรับปรุง	พอใช้	ดี	ควรปรับปรุง	พอใช้	ดี
7. การวิเคราะห์ข้อมูล								
❖ มีการระบุวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย	86%	14%	5%	15%	80%	6%	11%	83%
❖ มีการเลือกใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกับลักษณะข้อมูล	82%	18%	6%	20%	74%	8%	20%	72%

ตารางที่ 7: (ต่อ) ผลการประเมินคุณภาพงานวิจัย โดยแสดงผลในรูปเบอร์อยล์ - เชิงปริมาณ - เชิงคุณภาพ - เชิงคุณภาพ -

องค์ประกอบและเกณฑ์ที่ใช้ประเมิน	100 %		ความชัดเจน (100%)			ความเหมาะสม (100%)		
	มี	ไม่มี	ควรปรับปรุง	พอใช้	ดี	ควรปรับปรุง	พอใช้	ดี
8. การอภิปรายผล								
❖ มีการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและสมมติฐานการวิจัย	72%	28%	10%	28%	62%	8%	15%	77%
❖ มีการอภิปรายโดยอ้างอิงกับผลการวิจัยในอดีตหรือข้อมูลเชิงวิชาการ	81%	19%	8%	16%	76%	11%	17%	72%
❖ มีการอภิปรายผลในเชิงอธิบายเหตุผลของข้อค้นพบ	77%	23%	10%	23%	67%	12%	27%	61%
9. การสรุปผลการวิจัย								
❖ มีการสรุปผลการวิจัยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย	72%	28%	5%	12%	83%	0%	21%	79%
❖ มีการสรุปผลสมมติฐานการวิจัย (หากมีสมมติฐาน)	90%	10%	0%	10%	90%	0%	12%	88%
10. ข้อเสนอแนะ								
❖ มีการให้ข้อเสนอแนะสอดคล้องกับผลการวิจัย	87%	13%	8%	16%	76%	5%	11%	84%
❖ มีการให้ข้อเสนอแนะเชิงแนวทางปฏิบัติ/วิธีการปฏิบัติ	52%	48%	5%	14%	81%	8%	14%	78%

ตารางที่ 7 เป็นการประเมินคุณภาพงานวิจัยจำนวน 200 เรื่อง (เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ 142 เรื่อง และงานวิจัยเชิงคุณภาพ 58 เรื่อง) โดยแสดงผลในรูปของร้อยละตามแต่ละองค์ประกอบของรายงานการวิจัย การประเมินคุณภาพงานวิจัยเชิงปริมาณ (มีองค์ประกอบของงานวิจัยตามที่กำหนด) จะแสดงผลในรูปของ 'มี' หรือ 'ไม่มี' ส่วนการประเมินคุณภาพงานวิจัยเชิงคุณภาพ (มีความชัดเจนและความเหมาะสมของเนื้อหา) จะแสดงผลในรูปของ 'ควรปรับปรุง' 'พอใช้' หรือ 'ดี' โดยมีผลการวิจัยดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 (ชื่อเรื่องการวิจัย) พบร่วมร้อยละ 88 มีการระบุสิ่งที่ต้องการศึกษาครอบคลุมในชื่อเรื่อง ในขณะที่บางส่วน (12%) ไม่ได้ระบุสิ่งที่ต้องการศึกษาให้ครอบคลุมในชื่อเรื่อง ส่วนด้านความชัดเจนและความเหมาะสม พบร่วมส่วนใหญ่ชื่อเรื่องมีความชัดเจน (95%) และเหมาะสม (90%) นอกจากนั้น ยังพบว่าชื่อเรื่องงานวิจัยส่วนใหญ่ (88%) สอดคล้องกับประเด็นปัญหาการวิจัย ในขณะที่องค์ประกอบที่ 2 (ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย) พบร่วมงานวิจัยส่วนใหญ่กล่าวถึงที่มาของปัญหาการวิจัย (98%) รวมทั้งระบุปัญหาการวิจัย (78%) ระบุจุดมุ่งหมาย

ของการวิจัย (95%) และกล่าวถึงความสำคัญของการวิจัย (91%) ส่วนประเด็นด้านความชัดเจนและความเหมาะสม พบร่วมงานวิจัยส่วนใหญ่มีความชัดเจน (68%-96%) และความเหมาะสม (70%-84%) ในระดับดี ส่วนองค์ประกอบที่ 3 (วัตถุประสงค์การวิจัย) พบร่วมงานวิจัยส่วนใหญ่ (72%-79%) เขียนวัตถุประสงค์ถูกต้องตามหลักการวิจัยและสอดคล้องกับประเด็นการวิจัย ในขณะที่งานวิจัยบางส่วน (21%-28%) เขียนวัตถุประสงค์บางส่วนไม่ถูกต้องเท่าที่ควร สำหรับองค์ประกอบที่ 4 (สมมติฐานการวิจัย-ประเมินเฉพาะเรื่องที่มี โดยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ) พบร่วมงานวิจัยส่วนใหญ่ตั้งสมมติฐานสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย (85%) และระบุความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเหตุและตัวแปรตาม (90%) อย่างไรก็ตามงานวิจัยส่วนใหญ่ (88%) ไม่ได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยจากการทบทวนวรรณกรรม นอกจากนั้น การประเมินองค์ประกอบที่ 5 (การทบทวนวรรณกรรม) พบร่วมงานวิจัยส่วนใหญ่ (82%) นำเสนอวรรณกรรมที่ทันสมัยหรือเป็นปัจจุบัน และร้อยละ 62 ทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นขั้นตอน มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกัน อย่างไรก็ตาม งานวิจัยส่วนใหญ่ยังมี

ข้อบกพร่องเรื่องการทบทวนวรรณกรรมประเด็น เช่น ขาดการสรุปวรรณกรรมเพื่อเข้ามายโง่ไปสู่ประเด็นการวิจัย และขาดการกำหนดตัวแปรจากวรรณกรรม เป็นต้น ในเชิงคุณภาพพบว่างานวิจัยที่มีการวิเคราะห์หรือสังเคราะห์ วรรณกรรมนั้นผู้วิจัยส่วนใหญ่ (67%-80%) นำเสนอได้ชัดเจนและมีความเหมาะสมในระดับดี

สำหรับองค์ประกอบ 6 (ระเบียบวิธีวิจัย) พบว่า ส่วนใหญ่ (75%-100%) ระบุหัวข้อสำคัญในระเบียบวิธีวิจัย เช่น ประชากร การเลือกตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือวิจัย การตรวจสอบเครื่องมือวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการประเมินเชิงคุณภาพ พบร่วมกันกว่า ร้อยละ 60 นำเสนอระเบียบวิธีวิจัยได้ชัดเจนและมีความเหมาะสมในระดับดี ในขณะที่องค์ประกอบ 7 (การวิเคราะห์ข้อมูล) พบร่วงงานวิจัยส่วนใหญ่ (82%-86%) ระบุวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย และเลือกวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับลักษณะข้อมูล ในขณะที่พบว่าความชัดเจนและความเหมาะสมของการวิเคราะห์ข้อมูลอยู่ในระดับดี (72%-83%) ในองค์ประกอบ 8 (การอภิปรายผล) พบร่วงงานวิจัยส่วนใหญ่ (72%) อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย และอภิปรายผลโดยอ้างอิงกับผลการวิจัยในอดีตหรือข้อมูลเชิงวิชาการ (81%) ส่วนการประเมินด้านคุณภาพ พบร่วงการอภิปรายผลส่วนใหญ่ (61%-77%) มีความชัดเจนและความเหมาะสมในระดับดี ส่วนองค์ประกอบ 9 (การสรุปผล) พบร่วงงานวิจัยส่วนใหญ่ (72%) สรุปผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย แต่มีข้อสังเกตว่ามีงานวิจัยจำนวนหนึ่ง (28%) ที่ไม่ได้สรุปผลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย อย่างไรก็ตามการสรุปผลการวิจัยส่วนใหญ่ทำได้ในระดับดี (79%-90%) สำหรับองค์ประกอบ สุดท้าย (ข้อเสนอแนะ) พบร่วงร้อยละ 87 ให้ข้อเสนอแนะสอดคล้องกับผลการวิจัย อย่างไรก็ตามจำนวนงานวิจัยที่ให้ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติมีสัดส่วนไม่มากนักหรือเพียงร้อยละ 52 ของจำนวนงานวิจัยทั้งหมด ในขณะที่พบร่วงส่วนใหญ่ (76%-84%) มีความชัดเจนและความเหมาะสมในระดับดี

5. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย มี 3 ประเด็น ดังนี้

1. การส่งเสริมงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมในอนาคต

จากผลการวิจัยพบว่าในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (2543-2553) มีผู้ศึกษาวิจัยในสาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรมเป็นจำนวนมากถึง 1,635 เรื่อง (ทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงและทางอ้อม) ถึงแม้ว่าปัจจุบันประเทศไทยจะมีงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมอยู่เป็นจำนวนมาก แต่ยังมีหัวข้องานวิจัยอื่นๆ ที่มีความสำคัญแต่ยังขาดองค์ความรู้ เช่น การท่องเที่ยวทางการแพทย์ (medical tourism) การท่องเที่ยวสีเขียว (green tourism) มาตรฐานการท่องเที่ยว (tourism standard) การท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร (volunteer tourism) และนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม (special tourist group) เป็นต้น ดังนั้น หน่วยงานผู้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยควรให้ความสำคัญกับประเด็น/หัวข้อดังกล่าวให้มากขึ้นเพื่อสร้างองค์ความรู้ในศาสตร์นี้ นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า งานวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมมีความเข้าช้อนในหัวข้อหรือประเด็นที่ศึกษาเป็นจำนวนมาก เช่น ความคิดเห็นทัศนคติ ความพึงพอใจ แรงจูงใจ การรับรู้พฤติกรรมนักท่องเที่ยว และปัจจัยการตลาด เป็นต้น งานวิจัยเหล่านี้อาจไม่ได้ช่วยพัฒนาองค์ความรู้และความเจริญก้าวหน้าในสาขาวิชามากเท่าที่ควร เนื่องจากเป็นงานวิจัยที่มีองค์ความรู้อยู่แล้ว จำนวนมาก แนวทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว รวมทั้งสร้างความเจริญก้าวหน้าในศาสตร์ คือ การสร้างสรรค์งานวิจัย ซึ่งอาจมีหลายลักษณะ เช่น การทำวิจัยในหัวข้อใหม่ๆ การสร้างองค์ความรู้ใหม่ วิธีการศึกษาใหม่ๆ หรืองานวิจัยเชิงบูรณาการ ซึ่งความรู้จากการวิจัยเชิงสร้างสรรค์อาจเป็นความรู้เชิงวิชาการ เชิงนโยบาย หรือเชิงปฏิบัติการ (อัศวิน แสงพิกุล, 2555) โดยปัจจัยที่นำไปสู่การสร้างสรรค์งานวิจัย ได้แก่ 1) การเลือกหัวข้อการวิจัยให้ทันสมัยกับสถานการณ์/เหตุการณ์ปัจจุบัน 2) การกำหนดหัวข้อการวิจัยตามนโยบายของหน่วยงานด้านการท่องเที่ยว 3) การกำหนดตัวแปรใหม่ๆ ในการวิจัย 4) การสังเคราะห์วรรณกรรม และ 5) การบูรณาการงานวิจัย (อัศวิน แสงพิกุล, 2555)

2. การส่งเสริมงานวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ

เพื่อสร้างฐานองค์ความรู้ในการพัฒนาประเทศและการนำไปใช้ประโยชน์ในแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับปัจจุบันผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ยุทธศาสตร์	ประเด็น/หัวข้องานวิจัยที่ควรส่งเสริมในอนาคตเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว
ยุทธศาสตร์ที่ 1 (การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว)	ควรส่งเสริมการวิจัยในด้านการพัฒนาธุรกิจชั้นสูง การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวในประเทศ และการท่องเที่ยวชายแดน/ประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งในปี 2558 จะเกิดการรวมตัวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนขึ้น (ASEAN Economic Community) ซึ่งจะเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการขยายตัวของการท่องเที่ยวชายแดนและประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น ดังนั้นการวิจัยในประเด็นข้างต้นจะมีความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยในอนาคต
ยุทธศาสตร์ที่ 2 (การพัฒนาและพัฒนาฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน)	ควรส่งเสริมการวิจัยในด้านผลกระทบจากการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ (ธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม โบราณสถาน ชุมชน) และการพัฒนา/ฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวสนใจเดินทางไปเยือน เพื่อให้มีองค์ความรู้ในการพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว
ยุทธศาสตร์ที่ 3 (การพัฒนาสินค้า บริการ และปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยว)	ควรส่งเสริมการวิจัยในด้านการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ๆ เช่น การท่องเที่ยวทางการแพทย์ เชิงอาสาสมัคร และการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว เป็นต้น รวมทั้งประเด็นเรื่อง มาตรฐานการบริการและผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว
ยุทธศาสตร์ที่ 4 (การสร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมการท่องเที่ยว)	ควรส่งเสริมการวิจัยในด้านความเป็นไทย วัฒนธรรมไทย และอาหารไทย ซึ่งงานวิจัยเหล่านี้จะมีประโยชน์ต่อผู้ประกอบการและภาครัฐ รวมทั้งด้านการจัดการภาวะวิกฤตในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งจะมีประโยชน์ในการช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักท่องเที่ยวต่างประเทศ
ยุทธศาสตร์ที่ 5 (การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคชุมชน)	ควรส่งเสริมงานวิจัยที่ให้ภาคเอกชนหรือผู้ประกอบการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวของท้องถิ่นหรือชุมชนให้มากขึ้นรวมทั้งประเด็นเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน

3 การพัฒนาคุณภาพงานวิจัย

จากการประเมินคุณภาพงานวิจัย พบว่าประเทศไทยเรื่องการวิเคราะห์และการสังเคราะห์วรรณกรรมเป็นประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยจำนวนมาก (ร้อยละ 82-90) ไม่ได้นำเสนอ ซึ่งการวิเคราะห์และการสังเคราะห์ถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญของการทบทวนวรรณกรรม เนื่องจากการวิเคราะห์จะช่วยให้ผู้วิจัยสามารถศึกษาค้นคว้าวรรณกรรมเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างละเอียดลึกซึ้งโดยแยกแยะประเด็นต่างๆให้ชัดเจน ในขณะที่การสังเคราะห์จะช่วยให้ผู้วิจัยสามารถนำแนวคิดหรือประเด็นสำคัญจากการทบทวนวรรณกรรมมาผสมผสาน

เชื่อมโยงต่อเนื่องกันเพื่อหาข้อสรุป ซึ่งอาจทำให้ได้ตัวแปรใหม่หรือกรอบแนวคิดใหม่ในการวิจัยอันจะเป็นการช่วยสร้างองค์ความรู้ใหม่ต่อไป ข้อเสนอแนะที่เป็นไปได้ คือสถาบันอุดมศึกษาควรให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนในวิชาวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรมทั้งในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา โดยในระดับปริญญาตรี อาจารย์ผู้สอนควรให้ความรู้แก่ผู้เรียนเพื่อให้เห็นถึงความจำเป็นและความสำคัญของวรรณกรรม รวมทั้งฝึกให้ผู้เรียนสามารถเขียนเรียงและสามารถวิเคราะห์วรรณกรรมในระดับเบื้องต้นได้ ส่วนในระดับบัณฑิตศึกษา ผู้เรียนควรได้

ฝึกวิเคราะห์วรรณกรรมเพื่อแยกแยะประเด็นต่างๆ และแสดงความรอบรู้ของตนเองในเรื่องที่กำลังศึกษา รวมทั้งการสังเคราะห์วรรณกรรมเพื่อให้ได้แนวคิดใหม่หรือตัวแปรใหม่ในงานวิจัย อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ในวงวิชาการและสังคม นอกจากนั้นยังมีประเด็นอื่นที่ผู้วิจัยควรใส่ใจและให้ความสำคัญ เช่น การระบุปัญหาการวิจัยให้มีความชัดเจน การเขียนวัตถุประสงค์การวิจัยที่สามารถหาคำตอบได้ และการอภิปรายผลการวิจัยทั้งในแง่ของความสอดคล้องและไม่สอดคล้องกับงานวิจัยในอดีต เป็นต้น

บรรณานุกรม

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2554). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

ดวงใจ หล่อชนะนิชย์ และนฤตย์ นิ่มสมบุญ. (2542). ประมวลผลงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย ช่วงปี พ.ศ. 2529-2539. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

นฤตย์ นิ่มสมบุญ. (2545). ประมวลผลงานวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของประเทศไทย พ.ศ. 2540-2544. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

บุญชุม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุริยาสารน.

นันทนา วงศ์ชมภู เสาวคนธ์ ณูณวุฒิ และชาญณรงค์ เทิดวัฒนศักดิ์. (2548). การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์สาขาวิชาสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัย ขอนแก่นและมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัย ขอนแก่น. 10(3), 273- 286.

ลัดดาวลักษณ์ เพชรโรจน์ และ อัจฉรา ชำนินประศาสน์. (2547). ระเบียบวิธีการวิจัย. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

สุชาต ประสิทธิ์รัฐสินธุ. (2546). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: สามลดา.

สรชัย พิศาลบุตร. (2551). การวิจัยทางธุรกิจ. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.

สิน พันธุ์พินิจ. (2553). เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.

สินธิวา คำดิษฐ์. (2550). วิธีวิจัยพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

อัศวิน แสงพิกุล. (2555). ระเบียบวิธีวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

Chen, R. X. Y., Cheung, C., & Law, R. (2012). A review of the literature on culture in hotel management research: What is the future? *International Journal of Hospitality Management*, 31(1), 52-65.

Line, N.D. & Runyan, R. C. (2011). Hospitality marketing research: Recent trends and future directions. *International Journal of Hospitality Management*, 31(2), 477-488.

Sangpikul, A. (2008). Critical review of ecotourism studies in Thailand. *Journal of Tourism Analysis*, 13(3), 281-293.

Yoon, M., Lee, S. & Bai, B. (2011). Hospitality marketing research from 2000 to 2009: Topics, methods and trends. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 23(4), 517-532.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัศวิน แสงพิกุล สำเร็จการศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการท่องเที่ยว จาก University of South Australia ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการหลักสูตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ มีผลงานวิจัยตีพิมพ์ในวารสารวิชาต่างประเทศหลายเรื่อง เช่น แรงจูงใจนักท่องเที่ยว พฤติกรรมนักท่องเที่ยว การตลาดอินเทอร์เน็ต และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมทั้งมีผลงานประเภทตำราได้แก่ ระเบียบวิธีวิจัยด้านการท่องเที่ยว และการโรงแรม และหลักการตลาดเพื่อการท่องเที่ยว